

Omgangsprotocol

School Veiligheidsplan

Zone.college Borculo VMBO

Zone.college Borculo VMBO

Ruurloseweg 35

7271 RS Borculo

Jaar: 2022/2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Begripsbepalingen	4
3. Omgangsafspraken & netiquette	5
4. Vijfsporenaanpak.....	7
6. Taken sociale veiligheid.....	9
7. Preventieve aanpak	11
8. Curatieve aanpak.....	14
9. Cyberpesten	16
10. Klachtenregeling	17
Bijlage II: No Blame methode - Steungroep.....	20
Bijlage III : Werkwijze herstelrecht	22
Bijlage IV : LOVE online stappenplan.....	24
Bijlage V: Informatiebronnen	26

1. Inleiding

In augustus 2015 is de Wet Sociale Veiligheid opgesteld. De school is wettelijk verplicht om pesten aan te pakken en te voorkomen.

Op het Zone.college willen wij een veilige leeromgeving bieden voor leerlingen en personeel. Niet alleen het werken aan kennisoverdracht staat centraal, maar ook werken aan (sociale) vaardigheden, inzicht en attitude.

Het Zone.college Borculo werkt steeds meer volgens de oplossingsgerichte methode. Bij de oplossingsgerichte methode ligt de focus op de gewenste situatie en hoe deze bereikt kan worden. Gebleken is dat dat het een effectief middel is voor het verminderen van pesten door de aandacht te richten op de gewenste situatie (Young, 2012).

Op deze manier zetten wij als school zijnde in op gedrag dat we willen zien binnen de school om ongewenst gedrag (pesten) te voorkomen. Een goede samenwerking tussen school en ouders is van belang, de zogeheten gouden driehoek.

Het omgangsprotocol (voorheen anti-pestprotocol) is geschreven voor leerlingen, ouders en personeel. In dit document is beschreven wat wij doen om een veilig klimaat te creëren, welke sociale veiligheid er nagestreefd wordt, welke afspraken wij met elkaar maken en tenslotte wat we doen als leerlingen zich niet veilig voelen. Het omgangsprotocol is onderdeel van het School Veiligheidsplan.

Het doel van het omgangsprotocol is om leerlingen, docenten en ouders duidelijkheid te geven hoe pesten wordt voorkomen en hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Alleen met een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen kan pesten goed worden aangepakt. Deze vorm van samenwerking wordt de vijfsporenaanpak genoemd.

Onze aanpak van pestgedrag is o.a. gebaseerd op SchoolVeiligheid (Anke Visser) en gebruik van de steungroep “No Blame” methode. Deze werkvorm is een niet bestraffende en probleemoplossende methode om met pestsituaties om te gaan. Er wordt een beroep gedaan op het inlevingsvermogen van de groep en op de persoonlijke verantwoordelijkheid van iedere leerling. De basisprincipes van deze oplossingsgerichte methode zijn: het pesten moet stoppen, iedereen is verantwoordelijk en niemand wordt gestraft. Meer informatie over de werkwijze is te vinden in bijlage II.

Conform de stappen van het pestprotocol is echter niet uit te sluiten dat er in bepaalde situaties wel sancties ondernomen worden. Pesten is immers ongewenst en zal in het geheel niet worden geaccepteerd door de school.

2. Begripsbepalingen

Wat is het verschil tussen pesten en plagen?

Soms kan pesten en plagen op elkaar lijken, maar er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten.

Pesten is het langdurig uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één leerling of een groepje leerlingen op één leerling, die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Bij echt pestgedrag is er ook sprake van een vaste rolverdeling bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, systematische en rolvaste karakter.

We spreken over plagen wanneer kinderen/jongeren min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. De machtsverhouding is gelijk en de geplaagde loopt geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat om zich te verweren.

Uiteindelijk bepaalt de leerling of hij/zij het gevoel heeft gepest te worden. Het maakt niet uit of kinderen "echt" gepest worden of niet; als zij het gevoel hebben dat zij gepest worden, dan ondervinden ze hierin de gevolgen, zoals bijvoorbeeld angst of depressie. Daarom vormt het gevoel van de leerling altijd het vertrekpunt voor de verdere aanpak.

Hieronder een overzicht van de verschillen:

PESTEN	PLAGEN
Machtsverschil	Gelijkwaardigheid
Hetzelfde slachtoffer	Wisselend slachtoffer
Kwetsend – vijandig	Onschuldig spel -humoristisch
Herhaaldelijk – gedurende langere periode	Incidenteel – gedurende korte periode
Blijvende schade	Geen (blijvende) schade

Er zijn uiteenlopende vormen van pesten onder te verdelen in verschillende categorieën. Hieronder een overzicht met een aantal voorbeelden omschreven;

- fysiek: slaan, schoppen, knijpen, aan de haren trekken
- materieel: spullen afpakken of kapot maken
- verbaal: uitschelden, vernederen, bedreigen, een spotnaam gebruiken
- relationeel: roddelen, buitensluiten, doodzwijgen
- digitaal: via computer of online (cyberpesten)

3. Omgangsafspraken & netiquette

Omgangsafspraken

In en om onze school breng je een groot deel van je tijd door met anderen. Het is belangrijk dat dit in een goede sfeer en op een voor iedereen prettige manier gebeurt. Op onze school gaan we uit van de normen en waarden die in de maatschappij gelden. Zo zal het duidelijk zijn dat wangedrag, bijvoorbeeld geweld of vandalisme niet wordt geaccepteerd op school, net als het in het bezit hebben van alcohol, drugs, wapens en alle categorieën vuurwerk.

De regels, waaraan iedereen op school zich heeft te houden, zijn gebaseerd op vijf duidelijke afspraken.

- We doen wat we afspreken;
- We hebben respect voor elkaar en elkaars spullen;
- We storen elkaar niet;
- We zijn op tijd;
- We letten op ons taalgebruik.

Alle andere regels die gelden in en om de school zijn van deze vijf afspraken afgeleid.

Discriminatie

Respect hebben voor elkaar is binnen het Zone.college Borculo een algemeen uitgangspunt. Iedere leerling als medewerker heeft de verantwoordelijkheid om zich hieraan te houden. Discriminatie is mensen anders behandelen, achterstellen of uitsluiten op basis van persoonlijke kenmerken, bijvoorbeeld geloof, afkomst of geaardheid.

De school heeft als uitgangspunt dat iedereen de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of te verantwoorden. De aanpak van pestsituaties op deze gronden worden opgepakt conform het omgangsprotocol. Als door wangedrag van leerlingen de schoolveiligheid is aangetast, kan de school aangifte doen.

Wij verwachten als Zone.college Borculo hierbij het volgende gedrag van zowel leerlingen, ouder(s) als personeel:

- ✓ Wij behandelen elkaar gelijkwaardig
- ✓ Wij gebruiken taal waarbij iedereen zich met respect aangesproken en behandeld voelt.
- ✓ Uitingen van racisme of discriminatie worden bij de ondersteuningscoördinator en locatiedirecteur gemeld.

Netiquette

Voor het gebruik van ons schoolnetwerk, internet en e-mail gelden regels. Die noemen we "netiquette".

Het schoolnetwerk, internettoegang en de e-mailvoorzieningen staan ten dienste van de studie en het werk op school.

We gaan er daarom vanuit dat de computer ook voor dit doel gebruikt wordt door de leerling. Hierbij gelden de volgende afspraken:

- ✓ Ieder heeft de beschikking over een inlognaam en wachtwoord. Geef deze niet aan anderen: men blijft altijd zelf verantwoordelijk voor het gebruik ervan.
- ✓ Het is verboden om internet en e-mail via computers van Zone.college te gebruiken om leerlingen, medewerkers en derden onheus te bejegenen. Beledigen, pesten, grof taalgebruik, seksuele intimidatie en andere overtredingen die hieronder verstaan kunnen worden, zijn verboden.
- ✓ Het is belangrijk dat men realiseert dat e-mail gemakkelijk verkeerd kan worden opgevat: wees kort en bondig en gebruik geen hoofdletters op plaatsen waar dat niet moet, want dit wordt vaak als intimidatie ervaren. Geef duidelijk het onderwerp van de e-mail aan, stuur het uitsluitend naar personen waarvoor het is bedoeld en onderteken met in ieder geval de naam.
- ✓ Men logt uit wanneer je niet meer met de computer werkt: zo voorkom je dat een ander onder jouw naam de computer kan gebruiken.
- ✓ Als onzorgvuldig gebruik van Zone.college netwerken en e-mailvoorzieningen op welke wijze dan ook schade toebrengt aan Zone.college of derden, wordt de veroorzaker aansprakelijk gesteld en de eventuele kosten op hem verhaald.
- ✓ Uit veiligheidsoogpunt blokkeert Zone.college internetsites waarop geweld, porno, games, e.d. te zien zijn. Zone.college kan zien wie probeert deze regels te omzeilen en onderneemt actie als regels worden overtreden. Overtreding van de gedragsregels kan leiden tot uitsluiting van het gebruik van het netwerk, internet of e-mail. Afhankelijk van de ernst van de situatie kan de directie ook andere passende maatregelen nemen.
- ✓ Het onheus bejegenen van leerlingen, personeelsleden en derden via computers en o.a. mobiele telefoon wordt niet geaccepteerd. Het gaat hier om o.a. pesten, plaatsen van film/geluid materiaal zonder toestemming, grofheden en intimidatie.
- ✓ Tijdens schoolactiviteiten is het mogelijk dat er foto's gemaakt worden die door de school geplaatst worden op intranet, de digitale nieuwsbrief of op de website van Zone.college. Bij aanmelding wordt door ouder(s)/verzorger(s) toestemming gevraagd of deze gepubliceerd mogen worden. Het is ten strengste verboden om zonder toestemming van de schoolleiding eigen opnames te maken en deze op het internet of ergens anders te publiceren

4. Vijfsporenaanpak

Als basis voor het omgangsprotocol maakt het Zone.college Borculo gebruik van de Vijfsporenaanpak (Van der Meer, 2014). Dit een brede aanpak waarbij alle vijf partijen die een rol spelen betrokken worden bij het oplossen van de onveilige situatie. Van alle betrokkenen wordt gevraagd om actief het pesten te stoppen.

Bij pesten zijn er verschillende rollen die leerlingen kunnen innemen: pester, assistent, meeloper, buitenstaander, slachtoffer en verdediger. Dit laat zien dat pesten een groepsproces is en niet alleen een fenomeen tussen pesters en slachtoffers. De oplossing voor pesten ligt dus ook bij de groep als geheel.

De volgende vijf partijen spelen een rol:

1. **De leerling die zich onveilig voelt**
2. **De leerling/leerlingen die daarbij betrokken zijn**
3. **De ouders**
4. **De klasgenoten (mobiliseren van de middengroep)**
5. **De school**

Hieronder worden de vijf sporen besproken:

1. Steun bieden aan de leerling die zich onveilig voelt:
 - Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
 - Met de leerling zoeken naar mogelijke oplossingen.
 - Samen met de leerling werken aan oplossingen.
 - Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt.
 - Zorgen dat de leerling zich veilig voelt door uit te leggen wat je als docent/mentor gaat doen om de onveilige situatie op te lossen.
 - Zorgen voor vervolggesprekken.
2. Steun bieden aan de betrokken leerlingen/pester:
 - Met de pester bespreken wat pesten voor een ander betekent. Hij/zij krijgt meer inzicht in het effect van bepaald gedrag.
 - Met de leerling kijken wat hij/zij kan doen om de situatie beter te maken.
 - De leerling helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden.
 - De leerling helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
 - Grenzen stellen en daar consequenties aan verbinden.
 - Zorgen voor vervolggesprekken.
3. Steun bieden aan ouders:
 - De zorgen van ouders serieus nemen
 - Ouders op de hoogte houden van de acties en voortgang
 - In samenwerking met de school en de ouders het pestprobleem aanpakken, zowel op school als vanuit de thuissituatie.
 - Zo nodig ouders adviseren over en doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. Steun aan de klasgenoten/middengroep:

- Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt. Met de leerlingen in gesprek over pesten en over hun eigen rol hierbij.
- Met de leerlingen zoeken naar de mogelijke oplossingen en overleggen wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van school:

- De school zorgt dat de directie, mentoren en docenten voldoende informatie hebben over het aanpakken van sociale onveilige situaties.
- De school neemt een duidelijk standpunt in tegen pesten.

Pesten is een groepsprobleem. Dat vraagt van alle betrokkenen verandering in gedrag, niet alleen van de gepeste of van de pester. De Vijfsporenaanpak vraagt inzet van pester, meelopers, de gepeste en hun ouders, van de mentor/docenten en vooral van de stille omstanders in de klas.

Oorzaken van pestgedrag

Pestgedrag kan verschillende dieperliggende oorzaken hebben zoals;

- Kinderen overschreeuwen hun eigen onzekerheid
- De dader is vroeger zelf gepest of bang om gepest te worden; een van de belangrijkste redenen om te pesten is dat kinderen een “hogere” sociale status willen. Door te pesten, laten zij aan de rest van de groep zien hoe “cool en stoer” ze zijn.
- Problematische thuissituatie
- Frustratie afreageren/ gevoelens van jaloezie
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas; macht willen uitoefenen
- Gevoelens van incompetentie op school (bijvoorbeeld slechte cijfers) of autonomie (zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

6. Taken sociale veiligheid

Sociale veiligheid gaat over het bevorderen van sociaal gedrag en tegengaan van ongewenst gedrag. Een school is sociaal veilig als een leerling zichzelf kan zijn, niet bang is en zich veilig voelt. Dat betekent dat dat leerlingen zich “vrij” voelen en er een positieve en veilige sfeer is in school. Binnen onze school hebben wij de volgende taken/ functies, met betrekking tot de sociale veiligheid belegd bij:

Docent

De docent heeft de taak om pestgedrag te herkennen/signaleren. Het is belangrijk dat de docent adequaat reageert op situaties met betrekking tot de sociale veiligheid. Bij signalen of vermoedens van pestgedrag zoekt de docent contact met de mentor van de leerling en registreert zijn bevindingen in Magister.

Mentor

De mentor is de spil in het geheel en aanspreekpunt voor leerling en ouder(s)/verzorger(s) als zij zich niet veilig voelen op school. Signaleren, bespreekbaar maken, gesprekken voeren met de klas en betrokken leerlingen en gebruik maken van passende (oplossingsgerichte) interventies.

Onderwijsondersteunend personeel / conciërges

Het onderwijsondersteunend personeel heeft de taak om pestgedrag in vrije situaties zoals de pauzes en leswisselingen te herkennen/signaleren en adequaat handelen bij pestgedrag. Het houden van toezicht is belangrijk in de preventie van pesten. Onderwijsondersteunend personeel (OPP) neemt bij vermoedens van pestsituaties contact op met de mentor van de leerling.

Medewerker ondersteuningsteam

De medewerker van het ondersteuningsteam werkt vanuit de tweedelijns zorg en biedt individuele begeleiding voor leerling(en) met een leer- en /of ondersteuningsvraag. De medewerker kan o.a. ingezet worden de voor begeleiding van de gepeste leerling en/of pester(s) / meeloper(s). De medewerker kan in samenspraak met betrokkenen externe of interne hulpverlening adviseren, denk bijvoorbeeld aan het vergroten van de weerbaarheid, sociale vaardigheden of bv. agressie – reductietraining.

Anti-pestcoördinator (APC)

De anti-pestcoördinator is het aanspreekpunt voor ouder(s)/verzorger(s) en mentoren bij (aanhoudend) pestgedrag. Zij coördineert een systematische aanpak, organiseert preventieve activiteiten en adviseert bij het aanscherpen van het sociaal veiligheidsbeleid.

Interne vertrouwenspersonen

Leerlingen kunnen terecht bij één van de vertrouwenspersonen voor problemen van persoonlijke aard en/of ongewenst gedrag; bijvoorbeeld bij vormen van discriminatie (o.a. sekse, gender of seksualiteit), agressie of pesten.

De vertrouwenspersoon kan ook de leerling begeleiden naar de juiste aanpak of persoon om het probleem op te lossen. De vertrouwenspersonen stellen zich aan het begin van het jaar voor aan de klas, zodat ze herkenbaar en laagdrempelig zijn voor leerlingen.

Ondersteuningscoördinator (OCO)

De ondersteuningscoördinator wordt inzake alle peestsituaties geïnformeerd door mentor en anti-pestcoördinator. Bij herhaling van pestgedrag (zie stap 3 opschaling in omgangsprotocol) volgt er een gesprek met de leerling, ouder(s) en de ondersteuningscoördinator. Daarnaast heeft de ondersteuningscoördinator samen met de anti-pestcoördinator een adviserende rol voor collega's binnen school en ouder(s)/verzorger(s) inzake peestsituaties.

Locatiedirecteur

De locatiedirecteur wordt door de ondersteuningscoördinator en/of anti-pestcoördinator op de hoogte gesteld van peestsituaties. Indien nodig (stap 4) zal de locatiedirecteur een rol spelen in het omgangsprotocol in gesprek met leerling(en) en ouder(s). Tevens is de locatiedirecteur eindverantwoordelijk voor het algemeen veiligheidsbeleid op school.

Rol van ouders

Ouder(s)/verzorger(s) hebben een signalerende functie. Pesten aanpakken is een gedeelde verantwoordelijkheid van ouder(s) / verzorger(s) en de school. Het is essentieel dat de driehoek leerling – ouders – school in balans is en dat er sprake is van transparantie.

Voor ouder(s)/verzorger(s) is het belangrijk om te beseffen dat kinderen het thuis lang niet altijd vertellen als ze gepest worden. Dit kan te maken hebben met schaamte, angst de situatie te verergeren of gevoelens van onbegrip. Maak als ouder(s)/verzorger(s) uw zorgen bespreekbaar met de mentor en/of anti-pestcoördinator.

Mogelijke pestsignalen kunnen zijn;

- Stil/ teruggetrokken
- Achteruitgaande schoolprestaties
- Niet naar school willen / spijbelen
- Verwondingen
- Geen vriendschappen
- Vernielde /ontvreemde spullen
- Lichamelijke klachten

NB. De namen van de vertrouwenspersonen, anti pest coördinator, ondersteuningscoördinator en locatiedirecteur zijn te vinden in de bijlage I – aanspreekpunten blz. 19.

7. Preventieve aanpak

Het Zone.college Borculo streeft ernaar om voor al haar leerlingen een veilige school te zijn. Het doel is het creëren van een veilige omgeving waarin respect voor elkaar centraal staat.

De school beschikt over verschillende manieren van preventie om pesten tegen te gaan.

In een sociaal veilige omgeving heeft iedere leerling recht om mee te mogen doen en erbij te horen. Op het Zone.college worden diverse activiteiten georganiseerd om preventief te werken aan een veilige omgeving voor alle leerlingen. Onderstaand volgt een overzicht van deze activiteiten:

Introductieprogramma

Het schooljaar start voor alle leerjaren met een introductieprogramma. De invulling van dit introductieprogramma is voor elk leerjaar verschillend. Het doel is voor alle leerjaren het bevorderen van de groepsvorming. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor de mentor die dit proces begeleidt. Er worden groepsvormende activiteiten georganiseerd gericht op kennismaken, omgang met elkaar en samenwerken.

Groepsvorming

Na iedere vakantie doorloopt een groep bepaalde fasen in het proces van groepsvorming. Het proces van groepsvorming begint na iedere vakantie weer opnieuw.

De eerste weken na de zomervakantie worden de “Gouden Weken” genoemd. De mentor gebruikt deze eerste weken (met behulp van werkvormen) om een goede basis voor een fijne sfeer in de klas te leggen. Er wordt veel aandacht besteed aan een positieve relatie met de leerlingen en regels in de klas en de omgang met elkaar. Kern van de afspraken is het begrip ‘respect’. De groepsafspraken worden positief geformuleerd.

De periode na de kerstvakantie wordt de “Zilveren Weken” genoemd. De mentor besteedt extra aandacht aan de dynamiek in de groep. Deze weken staan centraal om te werken aan een positieve groepssfeer en veilige groep. Naast deze weken vraagt het werken aan een veilige en fijne klas gedurende het hele schooljaar de zorg en aandacht.

Week Tegen Pesten

De school organiseert jaarlijks activiteiten tijdens de Week Tegen Pesten. Ieder jaar is er een nieuw landelijk thema. In deze week staat zowel het aanpakken van pesten als het werken aan een veilige school centraal. De anti-pestcoördinator voert hierin de regie.

Week van Mediawijsheid

Jaarlijks neemt de school deel aan de Week van Mediawijsheid. In deze week staat mediawijsheid centraal. Doel van deze week is dat leerlingen “media wijzer” worden. Leerlingen bouwen door middel van verschillende activiteiten basiskennis op over mediawijsheid. Ook wordt jaarlijks de politie/ bureau Halt uitgenodigd om gastlessen te verzorgen over dit thema.

Seksuele diversiteit - GSA

Op onze school vinden wij het belangrijk om aandacht te besteden aan seksuele diversiteit.

Met ingang van schooljaar 2021 – 2022 is er een GSA team samengesteld. GSA staat voor Gender en Sexuality Alliance. Het GSA team bestaat uit een vertegenwoordiging van leerlingen en één docent/mentor.

Dit team zorgt voor het onder de aandacht brengen van dit onderwerp, jaarlijkse acties en bespreekbaar maken van verbeterpunten die te maken hebben met seksuele diversiteit.

Termen zoals sekse, gender en seksuele oriëntatie vraagt om nadere uitleg. Sekse gaat om geslachtskenmerken, genderidentiteit is welk geslacht je bij jezelf vindt passen, genderexpressie hoe jij je gedraagt, kleedt en beweegt en seksuele oriëntatie over het geslacht waarop je valt.

Daarnaast wordt ook bij de lessen biologie in leerjaar 2 gebruik gemaakt van lesmethode “lang leve de liefde” Een lesprogramma met verschillende opdrachten over relaties, seksualiteit en seksuele diversiteit.

Paarse Week

Op 10 december vieren wij jaarlijks Paarse Vrijdag. Daarnaast wordt dit schooljaar voor het eerst de Paarse Week georganiseerd. Tijdens de Paarse Week wordt er (in samenwerking met de GSA) tijdens verschillende vakken aandacht gevraagd voor seksuele- en gender diversiteit. Het doel is acceptatie voor allerlei soorten sekse, gender en seksuele oriëntaties. Door als school mee te doen, willen wij laten zien dat iedereen bij ons op school zichzelf mag zijn en niemand gepest of buitengesloten mag worden om wie hij/zij is of verliefd wordt.

Rots & Water training en faalangstreductietraining

Het Zone.college Borculo biedt vanuit het ondersteuningsteam trainingen aan voor leerlingen die sociaal vaardiger of weerbaarder willen worden, zoals de Rots & Water training en faalangstreductietraining. Het doel van de Rots en Water training is het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden. Het doel van de faalangstreductietraining is o.a. het leren ontspannen, het toepassen van helpende gedachten en vergroten van zelfvertrouwen.

Veiligheidsmonitor Venster VO

Om goed beleid te kunnen voeren ten aanzien van sociale veiligheid is het belangrijk om inzicht te hebben in feitelijke gegevens. Scholen hebben de wettelijke verplichting om jaarlijks de sociale veiligheid van de leerling in en rondom de school te monitoren.

Jaarlijks wordt de Veiligheidsmonitor Venster VO onder de leerlingen afgenomen. Het is een landelijk onderzoek en het instrument is valide, betrouwbaar en voldoet aan de wettelijke eisen. Op basis van monitoring verkrijgt de school inzicht in de daadwerkelijke sociale veiligheidsbeleving van leerlingen op school, maar ook in vergelijking met andere scholen. De resultaten uit het onderzoeksrapport worden meegenomen in het – waar nodig – aanscherpen van het sociale veiligheidsbeleid.

Gezondheidsmonitor GGD

Alle vestigingen van het Zone.college nemen tijdens het mentoruur één keer per twee jaar de gezondheidsmonitor van de GGD af; onder een representatief deel van de leerlingen.

Het doel van deze onderzoeken is om gemeenten, scholen en de GGD inzicht te geven in de gezondheid en leefstijl van de jeugd in de regio. De gezondheidsmonitor gaat o.a. in op pesten, seksualiteit, gebruik van social media, verslaving en grensoverschrijdend gedrag.

De resultaten van de monitor geeft de school inzicht in het welbevinden van de leerlingen. Locatie Borculo neemt de resultaten mee bij de invulling van het onderwijs en het evalueren/bijstellen van beleid.

Deskundigheidsbevordering personeel en informatieavond ouder(s)/verzorger(s)

In samenspraak met bureau Halt en de GGD worden zowel studiemiddagen voor medewerkers als ouderavonden voor ouder(s)/verzorger(s) georganiseerd op gebied van sociale veiligheid. Hierbij denkende aan onderwerpen, zoals omgaan met social media.

Monitoring via leerlingvolgsysteem Magister

De school voert actief registratie in Magister. Docenten melden hun signalering van opvallend heden rondom pesten in Magister. Daarnaast vormt het leerlingvolgsysteem een leidraad voor dossiervorming en gemaakte afspraken, zodat alle betrokkenen op de hoogte zijn.

8. Curatieve aanpak

Het Zone.college Borculo wil voor alle leerlingen een veilige school zijn. Het komt voor dat een leerling zich gepest voelt door een andere leerling of leerlingen. Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit school.

Deze signalen worden serieus genomen. Samen met de leerling en ouders wordt door de mentor en ondersteuningscoördinator en/of anti-pestcoördinator besloten welke aanpak passend is. Altijd met het doel om de leerling weer een veilig gevoel te geven.

*Een **protocol** is een gedragsovereenkomst in de vorm van een aantal uit te voeren stappen.*

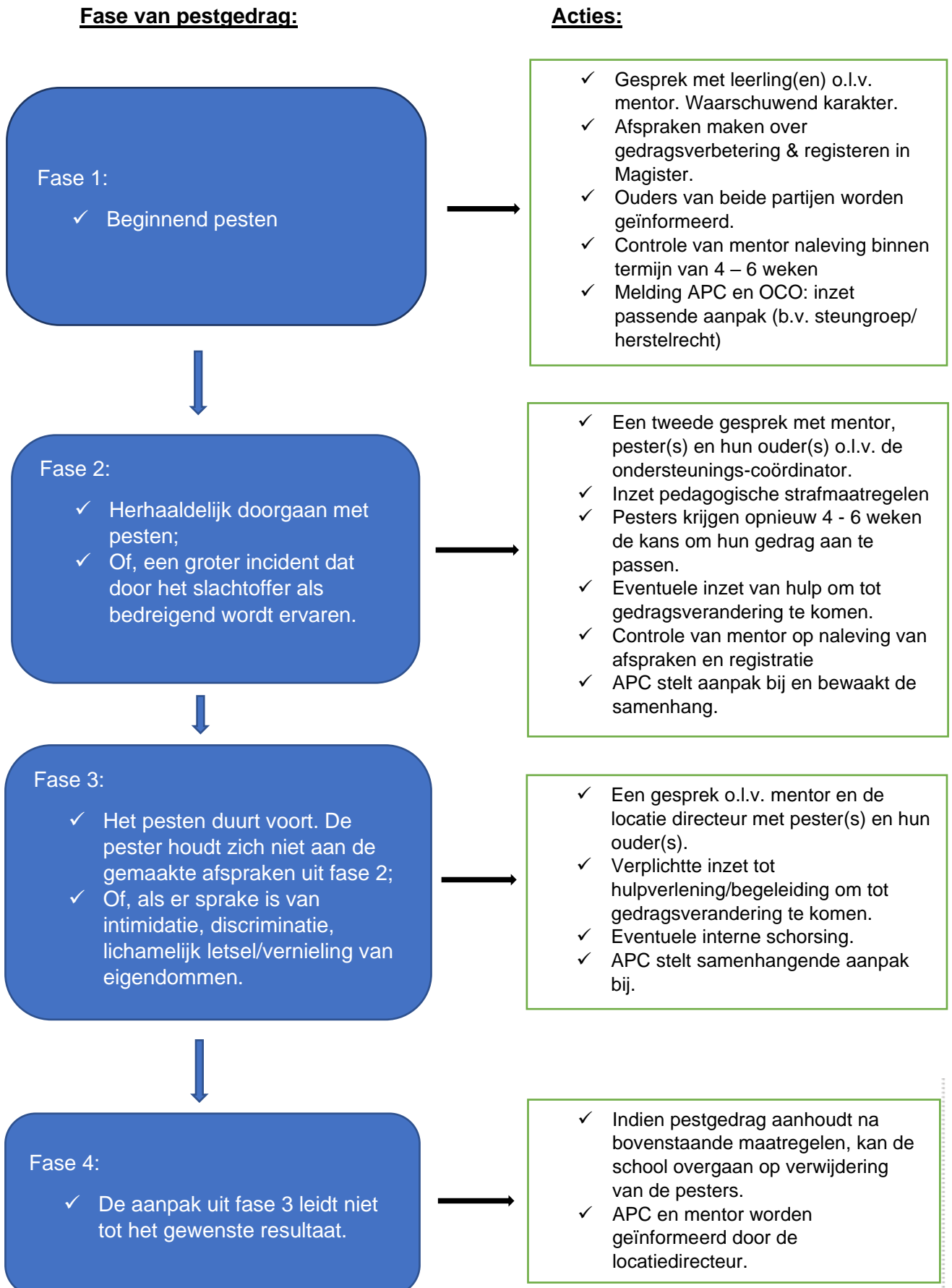
1. Gesprek met betrokken leerlingen onder leiding van mentor; met name met de pester(s) en slachtoffer(s). Het gesprek met de pester(s) heeft een waarschuwend karakter. De afspraken over de gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn worden schriftelijk vastgelegd (dossier). Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. De anti-pest coördinator (APC) wordt geïnformeerd door de mentor. De APC ontwerpt samen met de betrokkenen een samenhangende aanpak. De politie wordt geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten. Voor verdere informatie zie hoofdstuk 11 aangiftebeleid.

Inzetten: Steungroep oplossingsgericht (no-blame) / herstelgerichte aanpak

2. De naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en bijgehouden door de mentor binnen een termijn van 4 - 6 weken, pestincidenten worden vastgelegd (dossier). Mentor en/of APC checkt de stand van zaken bij de ouders van de gepeste leerling.
3. Als het pestgedrag niet stopt, volgt er een tweede gesprek met de pester(s) en hun ouder(s) onder leiding van de ondersteuningscoördinator. Pesters krijgen opnieuw 4 – 6 weken om hun gedrag aan te passen. Tevens kan begeleiding (leerlingbegeleiding of hulpverlening) ingezet worden om tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er pedagogische strafmaatregelen genomen tegen de pesters. De APC wordt geïnformeerd door de mentor. De APC stelt systematische aanpak bij en bewaakt de samenhang tussen de afgesproken interventies.
4. De naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en bijgehouden door de mentor binnen een tweede termijn van 4 - 6 weken. Pestincidenten worden vastgelegd (dossier). Mentor en/of APC checkt de voortgang bij de ouders van de leerling.
5. Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, volgt er een gesprek met de pester(s), ouder(s) en schooldirecteur. Ook kan er een (interne) schorsing aan de pesters worden opgelegd door de schoolleiding. Tevens wordt verplichte begeleiding/hulpverlening ingezet om alsnog tot gedragsverandering te komen (dossier). APC wordt geïnformeerd door schoolleider.
6. Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot verwijdering van de pesters. Hierbij volgt de schoolleiding het protocol “schorsing en verwijdering” (dossier). APC en mentor worden geïnformeerd door de schoolleiding

Schema pestprotocol

Bij onderstaande fasen van pesten wordt overzichtelijk weergegeven om welke ernst het gaat en welke acties ondernomen zullen worden door medewerkers van de school.

9. Cyberpesten

Pesten via social media heet online pesten of cyberpesten. Dit kan op veel verschillende manieren gebeuren, denk hierbij aan misbruik van persoonsgegevens, laster, uitsluiting in Whatsapp groepen, het verspreiden van beeldmateriaal of versturen van dreigberichten. Het pesten kan beginnen op school en daarbuiten doorgaan en andersom. Daders kunnen gemakkelijk anoniem blijven en het kan 24 per dag doorgaan. Iedere vorm van pesten tussen leerlingen van school, kan positieve verhoudingen verstoren en op negatieve wijze doorwerken in het schoolklimaat.

Kenmerken van cyberpesten zijn:

Doelgericht: het cyberpesten wordt uitgevoerd met de bedoeling schade toe te brengen;

Herhaaldelijk: bij digitaal pesten is er altijd sprake van herhaaldelijk pestgedrag;

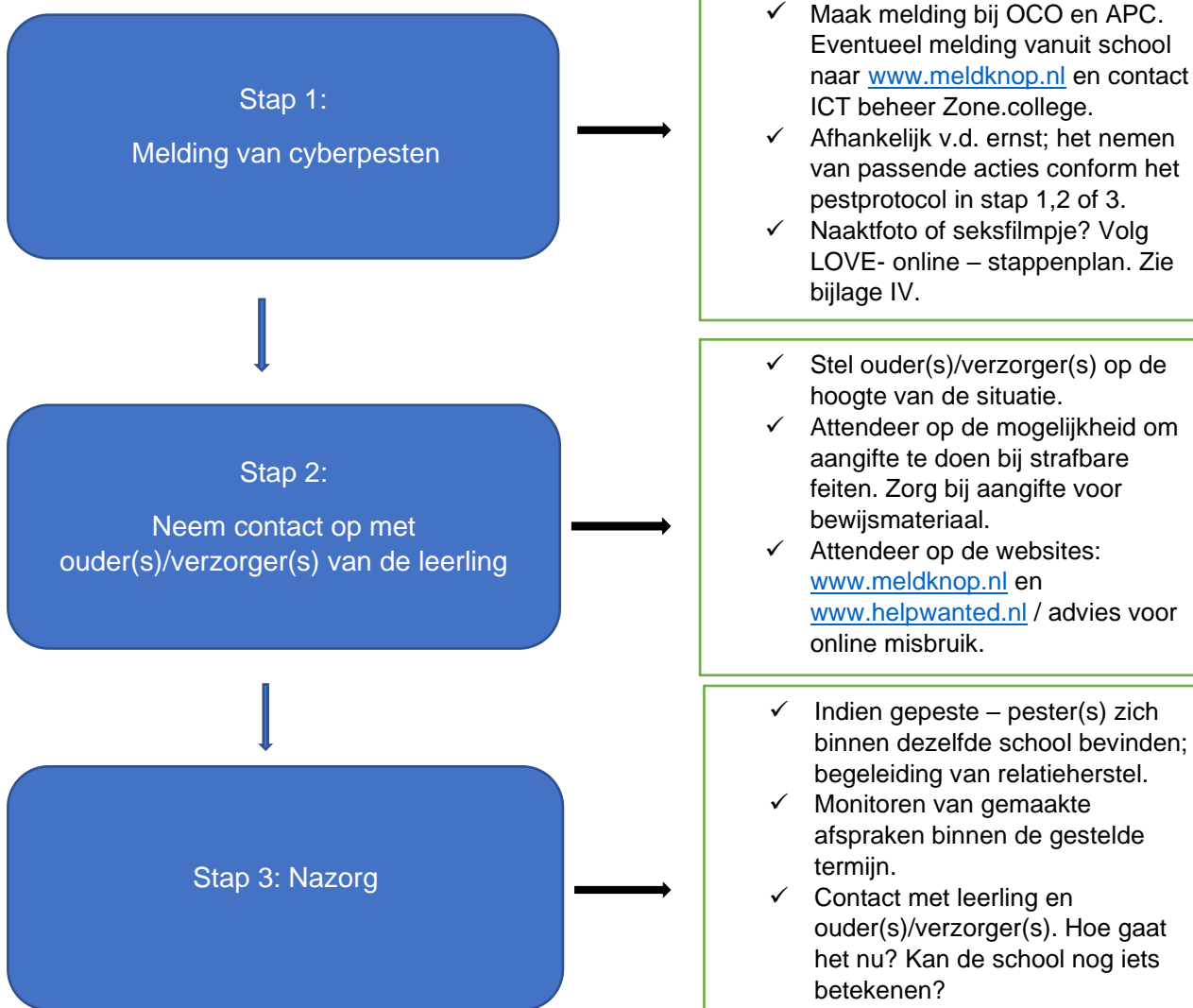
Schadelijk: het slachtoffer ondervindt schade die door de pester wordt toegebracht;

Gebeurt op een apparaat: cyberpesten gebeurt op mobiele telefoons, computers, game-apparaten of andere elektronische apparaten.

Op het Zone.college Borculo wordt bij cyberpesten dezelfde aanpak gehanteerd als bij 'live' pesten, conform het anti-pestprotocol.

Signalen worden gemeld bij de mentor die (afhankelijk van de ernst) passende acties onderneemt richting gepeste, pester(s), de klas, collega's en ouder(s)/verzorger(s). Hieronder volgt een schema met het volgen van aanvullende stappen.

Schema aanpak van cyberpesten

10. Klachtenregeling

Heeft u als ouder(s) / verzorger(s) het gevoel dat iets niet helemaal goed loopt of heeft u een klacht, dan kunt u dit altijd melden aan de school. Voor u is dan de mentor het eerste aanspreekpunt. Samen zoeken wij dan naar een goede oplossing. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en locatiedirecteur op een juiste wijze worden afgehandeld.

De interne vertrouwenspersonen (zie bijlage I) zijn de eerste aanspreekpunten voor leerlingen bij klachten over ongewenst gedrag, machtsmisbruik, ook wel **klachten van persoonlijke aard genoemd**, zoals (seksuele) intimidatie, discriminerend gedrag, agressie, geweld en pesten.

Daarnaast is er een extern vertrouwenspersoon, mevr. J.A. Visser. Zij is er zowel voor leerlingen als medewerkers voor het Zone.college. De gegevens zijn:

Mevrouw J.A. Visser
Tel: 088-1440200

Het is mogelijk dat een klacht een meer structureel karakter heeft of een ernstige gebeurtenis betreft. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht, niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kunt u een beroep doen op klachtenregeling.

Op de website van Zone.college (www.zonecollege.nl) is de klachtenregeling opgenomen. Daarin is aangegeven bij wie een klacht kan worden ingediend en de adressen van deze personen.

Voor het indienen van een klacht kunt u tevens gebruik maken van het online klachtenformulier op de website van Zone.college (www.zonecollege.nl). De klacht komt dan automatisch bij de juiste persoon terecht.

Mocht u als ouder(s) / verzorger(s) vragen hebben over de klachtenregeling, dan kunt u contact opnemen met de locatiedirecteur (borculo@zone.college), de interne vertrouwenspersonen of mailen naar klachtenbeheer@zone.college.

11. Aangiftebeleid

Pesten kent vele uitingsvormen en gradaties. Sommige uitingen zijn strafbaar. Het is belangrijk dat aangifte wordt gedaan als er sprake is van een strafbaar feit.

Aangifte wordt gedaan op basis van veiligheidsschending, hierbij denkende aan bijvoorbeeld bedreiging, belaging (stalking /achtervolging /opwachten), mishandeling, vernieling, discriminatie of afpersing.

Als door wangedrag van leerlingen de schoolveiligheid is aangetast, zal de school aangifte doen. Ook kan er contact worden gezocht met de wijkagent voor overleg.

Aangifte

Bij strafbare feiten kan aangifte worden gedaan door ouder(s) / verzorger(s) óf door de schoolleiding als betrokkene. Voor strafrechtelijke vervolging is bewijs belangrijk. Bewijzen van digitaal pesten zijn bijvoorbeeld chat-logs of schermafdrucken. Indien er aanleiding voor u als ouder(s) / verzorger(s) is om tot aangifte over te gaan, dan is dat een aangelegenheid tussen u en de politie. De school is op dat moment geen partij meer in de afhandeling van uw aangifte.

Melding

In plaats van een officiële aangifte, kan ook eventueel een melding volstaan bij de politie.

Er wordt dan geen onderzoek ingesteld, maar het incident wordt wel geregistreerd. De politie kan op deze wijze informatie verzamelen over de dader/pester. Bij meerdere meldingen kan er een dossier worden opgebouwd. Ook is het mogelijk dat de politie de verdachte aanspreekt op zijn / of haar gedrag.

Bijlage I aanspreekpunten

Indien er sprake is van (mogelijke signalen) pesten, dan is voor u als ouder(s) / verzorger(s) de mentor in eerste instantie de aangewezen persoon om contact mee op te nemen.

Daarnaast zijn de volgende aanspreekpunten betrokken en/of te benaderen op het gebied van sociale veiligheid:

Naam	Functie	Bereikbaarheid
Mevr. Y. Nandpersad	Ondersteuningscoördinator (OCO)	ynandpersad@zone.college
Mevr. E. Hassink	Anti-pestcoördinator (APC)	ehassink@zone.college
Dhr. H. te Molder	Intern vertrouwenspersoon	htmolder@zone.college
Mevr. R. Teerds	Intern vertrouwenspersoon	rteerds@zone.college
Dhr. B. Vos	Locatiedirecteur	bvos@zone.college
Mevr. A. Visser	Extern vertrouwenspersoon Zone.college	Tel: 088-1440200

Bijlage II No Blame methode - Steungroep

De No-Blame-aanpak is een manier om effectief en oplossingsgericht tegen pesten op te treden. Uitgangspunt is dat het belangrijker is het probleem samen op te lossen dan de pester te straffen. De methode gaat uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Kenmerkend is dat een beroep wordt gedaan op de kracht van de groep. Leerlingen worden samen verantwoordelijk gemaakt voor de groepssfeer en het welbevinden van hun klasgenoten.

De zeven stappen van de No-Blame-aanpak:

Stap 1: *Gesprek met het slachtoffer.* De mentor start met een gesprek met het slachtoffer. Hij moedigt de persoon in kwestie hierbij aan om te vertellen hoe hij zich voelt. Het doel is niet zozeer om bewijsmateriaal te verzamelen, wel de beleving en de gevoelens van het slachtoffer te ontdekken. De No Blame aanpak wordt aan de leerling uitgelegd en de mentor gaat na of die begrepen is. Het slachtoffer mag weten wie er in het groepje zullen zitten en denkt hierin mee.

Stap 2: *Bijeenkomst met de betrokken leerlingen.* Er wordt een steungroep samengesteld van zes tot acht leerlingen. Pesters, meelopers zowel als leerlingen met een positieve groepsinvloed worden hierin betrokken. De mentor roept deze personen samen. Het slachtoffer is hier niet bij.

Stap 3: *Het probleem uitleggen.* De situatie wordt door de mentor voorgelegd aan de leerlingen: "IK heb een probleem!" De mentor vertelt het verhaal van het slachtoffer, zonder details en vraagt de leerlingen om de mentor te helpen om de peestsituatie te doen stoppen. De mentor praat op geen enkel moment over de details van de gebeurtenissen (feiten) en beschuldigt niemand.

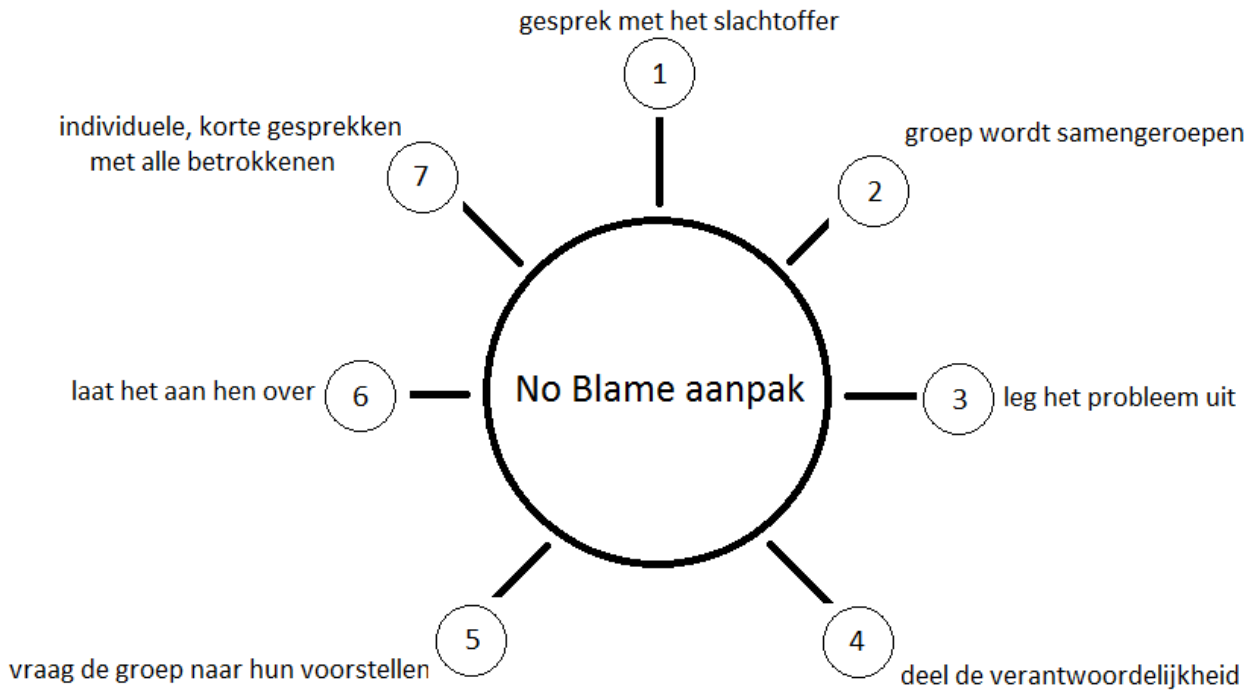
Stap 4: *De verantwoordelijkheid delen.* De mentor legt aan de steungroep uit dat je in een groep een zekere mate van verantwoordelijkheid draagt voor hoe een ander zich voelt. Je levert daar altijd een bijdrage aan, ook als je stil, rustig of zelfs verlegen bent en je je nooit ergens mee bemoeit; invloed heb je altijd!

Stap 5: *Vragen naar de ideeën van de groep.* De groep is meestal getroffen door het verhaal. De mentor vraagt iedere deelnemer een voorstel te doen dat ertoe kan leiden dat de leerling om wie het gaat zich wat gelukkiger gaat voelen en de situatie kan verbeteren. Dit kunnen ook tips zijn voor het slachtoffer. De mentor geeft complimenten voor elke suggestie en vraagt of hij/zij deze mag overbrengen aan het slachtoffer.

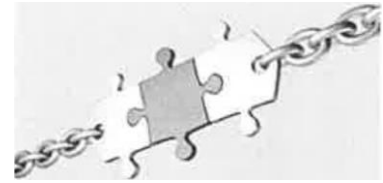
Stap 6: *Aan de groep overlaten.* De mentor geeft de leerlingen verantwoordelijkheid, rust, vertrouwen en invloed. Hij spreekt af dat hij later terugkomt op het probleem. Hij bedankt iedereen voor het meedenken en meehelpen en laat de dingen verder gebeuren zoals ze gebeuren.

Stap 7: *Evaluatie/vervolggesprekken.* De mentor vraagt alle leerlingen individueel, inclusief degene die gepest is, na een of twee weken wat er verbeterd is. Hij doet hiervan verslag aan de ouders van de gepeste leerling en/of andere betrokken ouders. In de hierop volgende periode vraagt de mentor nog regelmatig na hoe het gaat en of de situatie verbeterd is/ blijft.

Schema No-Blame methode - Steungroep

Bijlage III Werkwijze herstelrecht

Herstelrecht

Herstelrecht is de tegenhanger van straffen. Het is geen 'echt' recht in de zin dat er wetboeken over geschreven zijn, maar een stroming binnen de rechtsgeleerdheid die vindt dat het recht een andere wending moet krijgen. Het strafrecht is dadergericht, gaat het er om de dader van een misdrijf te bestraffen. De gepeste speelt slechts een minimale rol in de juridische procedure, namelijk die van getuige. Bij het herstelrecht staat de gepeste centraal en gaat het om de schade die door het misdrijf is aan gericht te herstellen; de dader hoort de schade ongedaan te maken .

Ook scholen kunnen werken met herstelrecht onder het motto: neem de verantwoordelijkheid voor je daden en herstel de schade. Herstelrecht kan toegepast worden bij gerezen spanningen tussen een pestende en een gepeste leerling.

De procedure voor herstelrecht is in handen van een procesbegeleider (mentor/leerlingbegeleider) Zijn/haar taak is het om de gepeste leerling en de pester bij elkaar te brengen met het doel de gepeste leerling alle ruimte te geven om zijn/haar verhaal te doen. De procesbegeleider stelt onderstaande vragen aan de gepeste om de pester te confronteren met zijn/haar daden en nodigt aansluitend de pester uit om de schade te herstellen.

Herstelrecht kan alleen worden ingezet worden als beide partijen daartoe bereid zijn. De dader kan zijn/haar bereidheid onderbouwen met een reflectieverslag over het pestincident of een excuusbrief. Er is in het herstelrecht geen ruimte voor een pester die het gebeurde bagatelliseert, ontkent, verdedigt of de gepeste verwijten maakt. Dan is de gepest opnieuw kwetsbaar.

Herstelrecht vraagt een strakke regie van de procesbegeleider die de gepeste de ruimte geeft en de pester enerzijds kort houdt en anderzijds stimuleert tot positieve actie(s) ten aanzien van de gepeste.

Herstelrecht vragen:

<i>Gepeste</i>	<i>pester</i>
Wat is er gebeurd?	
Wat ging er door je heen toen dit gebeurde?	
Welk effect heeft de gebeurtenis op jou en je omgeving gehad?	
Wat is het meest nare voor je?	
Wat moet de dader jou aanbieden om wat er gebeurd is goed af te kunnen ronden en weer met elkaar verder te kunnen?	
	Hoe denk je nu over wat je gedaan hebt? Waar heb je het meeste spijt van?
Is dit voor jou voldoende?	Wat kun jij doen om de schade die je hebt toegebracht te herstellen en weer met elkaar verder te kunnen?

Bijlage IV : LOVE online stappenplan

HELP!

ER CIRCULEERT EEN NAAKTFOTO/
SEKSFILMPJE OP MIJN SCHOOL!

WAT TE DOEN Beperk emotionele schade voor betrokkene(n) en herstel de rust en sociale veiligheid op school zo snel mogelijk.

STAP 1 ANALYSEER

- **Aandacht voor het slachtoffer**
Veroordeel niet, maar steun en luister: wat heeft hij/zij nodig?
- **Bepaal omvang en impact**
Soms is een naaktfoto of seksfilmpje niet vrijwillig tot stand gekomen
- **Check bestaande protocollen**
- **Betrek zorgcoördinator en/of vertrouwenspersoon**
- **Betrek politie voor advies**
- **Zet acties op een rijtje**
Wie
Wat
Wanneer
Waar
Hoe

Handel snel, maar wel doordacht

Bonader de betrokkenen cultuursensitief: wat ligt gevoelig?

STAP 2 REAGEER

- **Voer gesprek met ouders van slachtoffer**
Wees goed voorbereid op emoties van ouders (schaamte, boosheid, verdriet, onmacht)
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders slachtoffer**
Inventariseer vooraf welke hulp voor ouders beschikbaar is
- **Aandacht voor de dader**
- **Contacteer school dader**
Informeer en nodig uit tot samenwerken. Indien van toepassing
- **Voer gesprek met ouders van dader**
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders van dader**
- **Besluit tot melding of aangifte**
In overleg met de politie
- **Actie om online beeldmateriaal offline te halen**
www.maldknop.nl
- **Las een rustperiode in voor het slachtoffer**
- **Denk na over alternatieve interventies**

STAP 3 FACILITEER

- **Stel communicatiestatement op**
Wat speelt er?
Wat vindt u?
Wat doet u?
Waarom?
Contactpersoon?
 - **Geef docenten handvatten**
Bijvoorbeeld: krachtige boodschap, gesprekstechnieken, gedragsinterventies, lesmateriaal
- Ook docenten kunnen een oordeel hebben: geef ruimte om erover te praten
- Denk na over een passende boodschap naar leerlingen: problematiseren of normaliseren?

STAP 4 ACTIVEER

- **Verzoek dringend tot verwijderen foto/filmpje**
- **Aan de slag in de klas van het slachtoffer**
- Creëer inzicht en reflectie
- Maak afspraken over hoe slachtoffer te steunen
- Benoem drie buddy's: vraag slachtoffer wie hij/zij als hulpbron in de klas zou willen inschakelen
- **Informeel ouders van klasgenoten van het slachtoffer**
Vraag ouders thuis ook het gesprek te voeren en bied hen hiervoor handvatten

Hulp bij online incidenten en sociale veiligheid, kant-en-klare mentorlessen, ouderavonden en scholing voor professionals:
www.bureaujeugdmedia.nl
020 - 6626559

BELANGRIJK!

Aanpak van de groep door krachtig signaal af te geven:

**ZONDER VERSPREIDERS
GEEN SHAME SEXTING!**

Zet negatieve groepsdruk om in positieve groepsdynamiek

STAP 5 COMMUNICEER

- **Handel conform het communicatiestatement**
- **Overweeg interventies en gesprek in overige klassen**
Aandacht in andere klassen is afhankelijk van de mate van verspreiding en onrust
- **Informeel ouders uit overige klassen**
Indien van toepassing
- **Wees voorbereid op media-aandacht (sociale media, kranten, radio, tv)**
- Wie doet wat?
- Communicatiestatement online
Indien nodig
- Hoe om te gaan met journalisten?
- **Stem communicatie af met school van de dader**
Indien van toepassing

Weet wat er speelt: monitor actief sociale media op berichten rondom school

Verwijs bij onjuiste berichten op sociale media naar het online communicatiestatement

STAP 6 EVALUEER

- **Evalueer met slachtoffer, ouders en docenten**
Denk ook na over preventiemaatregelen
- **Vraag terugkoppeling aan de school van dader**
Indien van toepassing
- **Evalueer het proces in het ZAT-overleg met alle professionele betrokkenen**
Wat ging goed?
Wat kon beter?
- **Plan momenten in voor nazorg aan alle betrokkenen**
Hoe gaat het nu?
Hebben ze nog wat nodig?
- **Verwerk evaluatie in protocol/handlingsplan**

Output is input voor het protocol en preventiemaatregelen!

Lang Leve de Liefde

Meer info: www.stappenplansexting.nl

Bijlage V: Informatiebronnen

Literatuur

Meer, B. van der (2014), De vijfsporenaanpak bij pesten

Young, S. (2012) Van pesten naar samenwerken

Pesten algemeen

www.schoolveiligheid.nl (ondersteunt scholen bij het bevorderen van een veilig klimaat)

www.pestweb.nl (voor jongeren van 8 t/m 18 jaar tips & adviezen om pesten tegen te gaan)

www.vraaghetdepolitie.nl (jongerenwebsite van de politie; vragen over bv. sexting en pesten)

www.ankemvisser.nl (SchoolVeiligheid Anke Visser)

Cyberpesten / veilig internetgebruik

www.meldknop.nl (informatie over pesten, seks, misbruik en lastig gevallen)

www.helpwanted.nl (online seksueel misbruik van kinderen & jongeren)

www.stoppestennu.nl (expterisepunt met uitgebreide kennisbank materialen)

www.vpngids.nl/veilig-internet/kind-en-jeugd/cyberpesten (cyberpesten en wat doe je eraan?)